

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

§. 2. De Personis, quibus & à quibus beneficia conferri possunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

permittit, non autem ad testamenti confectionem.

3to. Beneficiati de iis bonis, quæ ante Clericatum habuerunt, testari possunt. *cit. cap. 1. de testament.* Et quæ post Clericatum ex successione amicorum vel industria acquisiverunt. *cit. cap. relatum.*

4to. Beneficiatis, si ab intestato de-

cedant, in bonis patrimonialibus, vel proprio labore vel industria acquisitis cognati: in bonis autem intuitu Ecclesiæ acquisitis Ecclesiæ, cui servièrant, id est: cujus est beneficium, quod morientes obtinebant, succedit. *cap. fin. de pecul. Clericor.*

§. Secundus.

DE

Personis, quibus, & à quibus Beneficia conferri possunt.

Quaeres 1mo. Qui beneficia conferre possunt? *Re. 1mo.* Summus Pontifex, qui plenam, liberam, & nullis legum vinculis adstrictam omnium beneficiorum dispositionem habet, cum Episcopis omnibus, quotiescunque placet, concurrat. *can. cuncta per mundum. 17. caus. 9. q. 3. ad honorem. 4. de authorit. & usu pallii. cap. proposuit. 4. de concess. Præbend. cap. dudum. 14. de præbend. in 6.* Ratio est: quia in summo Pontifice est plenitudo potestatis. *can. decreto. 11. & seqq. caus. 2. q. 6.*

2do. Legatus summi Pontificis, si sit de latere, id est, ex Collegio Cardinalium, in sua provincia in beneficiorum collatione cum omnibus Ordinariis concurrat, & beneficia conferre potest. *cap. 1. de offic. Legati. in 6.* etiam quæ sunt patronatûs Ecclesiastici. *cap. dilectus. 6. de offic. Legati. cap. cum dilectus. 28. de jure patronatûs,* etiam quorum collatio ad summum Pontificem devoluta. *cap. Venerabilis. 37. de præbend. Gloss. in ca. 1. de officio Legat. in 6. verb. ampliori. & in R.D. Schnorrenberg Instit. Jur. Can.*

Clement. si de beneficio. 5. de præbend. verb. sive ad nos. Beneficia quoque nondum vacantia sibi reservare potest. *cap. præfenti. 3. de officio Legat. in 6.* Legati sequentia prohibentur conferre beneficia: 1mo. In Ecclesiis regularibus vel Cathedralibus & Collegiatis majores post Episcopatum dignitates. *cap. deliberatione. 4. de offic. Legat. in 6.* 2do. Beneficia summo Pontifici reservata. *cap. quod translationem. 4. de offic. Legati. 3to.* Beneficia litigiosa. 4to. Beneficia juris patronatûs Laicorum. *Gloss. in Clement. per literas. de præbend. verb. Apostolicis. nisi per negligentiam ad Episcopi collationem fuerint devoluta.*

3to. Ordinarii collatores, qui jure proprio, sive illud ex lege sive ex concessione summi Pontificis, sive ex præscriptione, sive ex consuetudine habeant, beneficia conferunt, quantumvis ordinariam non obtineant jurisdictionem. *cap. cum nostris. 6. cap. accedens. 14. cap. postulastis. 15. de concess. præbend.* Et imprimis præbendas Ecclesiæ Cathedralis

X

Episco-

Episcopus cum consilio Capituli de jure communi confert. *cap. novit. 4. cap. quanto. 5. de his, que sunt à Pralat.* Et generaliter omnium beneficiorum in sua Diœcesi collator est Episcopus, nisi aliter fundatione, consuetudine, vel statuto sit cautum. Sede vacante, quanquam Capitulum Cathedrale in administratione succedat, beneficia tamen ad collationem Episcopi pertinentia conferre nequit. *cap. illa devotionis. 3. ne Sede vacante. cap. unic. eodem. in 6.* Quamvis ex jure devotuto ad Episcopum pertineat collatio, quod intelligendum de collatione libera, Capitulum enim Sede vacante electos confirmare. *cap. cum olim. 14. de majorit. & obedient. & præsentatos instituire potest. cap. 1. de institut. in 6.* Ratio est: quia Capitulum in his, quæ ex mera liberalitate & donatione Episcopi, inter quæ est beneficii collatio, procedunt, non succedit, quamvis enim Episcopus intratempus à jure definitum collationem facere debeat, non tamen magis huic, quàm illi, unde etiam collatio vocatur donatio. *cap. relatum. 9. de præbend. cap. post electionem. 7. de concess. præbend.*

40. Vicarius Generalis Episcopi beneficia liberæ collationis conferre non potest, nisi ei talis facultas ab Episcopo expressè sit commissa. *cap. fin. de offic. Vicar. in 6.*

50. Qui est in quasi possessione juris conferendi, illud confert, licet eum proprietarium non fuisse postmodum appareat. *cap. querelam. 24. de elect. cap. cum olim. 7. de caus. possess. & propriet. cap. consultationibus. 19. de jure patronat. Ra-*

tio est: quia præsentatio, collatio, electio ad eum, qui est in quasi horum juriurum possessione, pertinent, cum sint quasi fructus, qui possessori bonæ fidei obveniunt. Unde provisus, præsentatus, vel electus à possessore, proviso à proprietario præfertur. *cit. cap. querelam.*

60. Laici beneficia conferre nequeunt, cum enim ministerium, propter quod conceditur beneficium, sacrum sit & spirituale, consequenter ipsa beneficia sunt spiritualia, ut per Laicos Ecclesiæ obtineri non debeant.

Quæres secundo. Quibus beneficiis conferenda? *Idoneis, & capacibus. cap. causam. 8. de elect. cap. grave nimis. 29. de præbend. cap. in Ecclesia. 2. de institut. cap. relatum. 3. de concess. præbend.* Quæ ad capacitatem requirantur, constat ex supra dictis.

Specialiter quantum ad ætatem in Beneficiato requisitam notanda sequentia:

1mo. Ad beneficia simplicia jure antiquo ætas septennis solum requirebatur. *Gloss. in cap. si eo tempore. de rescriptis in 6. verb. ætatem.* Hodie ex decreto Trident. *Sess. 23. de reform. cap. 6. 14. annorum ætas requiritur; nisi in fundatione aliud reperiat expresse, vel beneficium Ordinem annexum habeat, qui majorem exigat ætatem.*

2do. Ad dignitatem, Canonicatum, vel portionem, cui certus Ordo annexus, nemo recipi potest, nisi qui eo Ordine initiatus, quem illa dignitas, præbenda vel portio requirit. *Trid. Sess. 24. de reform. cap. 12.* Vel in tali ætate, ut intra tempus à jure statutum, scilicet intra annum initiari valeat. *Trident. Sess. 22. de reform. cap. 4.*

3tio. Quia juxta *Trident.* in Ecclesiis Cathedralibus omnes Canonicatus Ordinem sacrum Presbyteratus, Diaconatus, vel Subdiaconatus annexum habere debent, idèd, ubi *Trident.* quoad hoc receptum, in Ecclesia Cathedrali ad Canonicatum talis requiritur ætas, ut provetus intra annum sacrum Ordinem annexum suscipere possit.

4to. Ad parochiales Ecclesias & dignitates, quibus subest animarum cura, promovendus annum ætatis 25. attigisse debet. *cap. cum in cunctis. 7. §. inferiora. de election. cap. licet Canon. 14. eod. in 6. Trident. Sess. 24. de reform. cap. 12.*

5to. Ad alias dignitates vel personatus, quibus nulla subest animarum cura, jure antiquo eadem, quæ in curatis, requirebatur ætas. *cit. cap. cum in cunctis. §. inferiora.* ita tamen, ut in majoribus 20. annis Episcopus dispensare possit. *cap. unic. de atat. & qualit. in 6.* Hodie ex dispositione *Trident. Sess. 24. de reform. cap. 4.* requiritur annus 22. nec Episcopo permittitur dispensatio.

Quæres tertio. An promovendus ad beneficium debeat esse persona dignior? Est autem persona dignior, quæ consideratis omnibus circumstantiis, ac animi corporisque dotibus utilior Ecclesiæ creditur futura. Persona digna est, quæ qualitates ad ministerium beneficio annexum requisita habet. Indigna est, cui aliqua ex his qualitatibus deest, vel quæ muneri, quod beneficio incumbit, nequit satisfacere. His præmissis

Re. 1mo. Ad Episcopatus promovendos debere esse digniores exprimit *Trident. Sess. 24. de reform. cap. 1.* obtestans

omnes Ecclesiis Cathedralibus providentes alienis peccatis communicando, peccare mortaliter, nisi quos digniores & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curaverint.

2do. Mens Tridentini circa Ecclesias parochiales constat ex *Sess. 24. de reform. cap. 18.* ubi Episcopo injungitur, ut ex concurrentibus ad Pastorum cum eligat, quem præ cæteris magis idoneum judicaverit, atque illi & non alteri collatio Ecclesiæ ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre. Patronis præcipitur, ut quem digniorem inter probatos ab examineribus judicaverint, Episcopo præsentare teneantur, ut ab eo instituantur, si verò institutio ab alio quàm Episcopo facienda, tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præsentet, ad quem spectat institutio.

3tio. Hæc non solum locum habere in Parochiis, quæ à patrono Ecclesiastico conferuntur, in quibus juxta dispositionem *Trident. loc. cit.* concursus fieri debet, sed etiam in aliis Parochiis, quæ patronorum Laicorum subsunt collationi. Deducitur ex proposito. 47. ab Innocent. XI. damnata: *Cum dicit Concilium Tridentinum eos alienis peccatis communicantes peccare mortaliter, qui, nisi quos digniores & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, ad Ecclesias promovent: Concilium vel videtur 1mo per hos digniores non aliud significare velle, nisi dignitatem eligendorum, sumpto comparativo proposito.*

tivo : vel 2do. Locutione minus propria ponit digniores, ut excludat indignos, non verò dignos, vel tandem loquitur, quando sit concursus. Ergo etiam extra concursum dignior est præferendus.

4to. Etiam ad beneficium simplex promovendus dignior esse debet, ut docet verior Canonistarum & Theologorum sententia, ex his fundamentis:

1um. Cap. unic. ut Ecclesiast. benef. si e diminut. Ubi ita loquitur Pontifex de beneficio simplici: "Non ex affectu carnali, sed discreto iudicio debuisti Ecclesiasticum officium & beneficium in persona magis idonea dispensare."

2^{dum}. Quia aliàs in materia gravi fit personarum acceptio juxta Doctor. Ang. 2. 2. q. 63. a. 2. ad 3. "Si potest haberi magis idoneus erga aliquam dignitatem, & alius præferatur, oportet, quòd hoc sit propter aliquam causam, quæ quidem si pertineat ad negotium, quantum ad hoc erit ille, qui eligitur, magis idoneus, si verò non pertineat ad negotium, id, quod consideratur ut causa, erit manifestè acceptio personæ. Clariùs q. 158. a. 3. O. Quidam non quærunt eos in Ecclesia columnas erigere, quos plus cognoscunt Ecclesiæ prodesse, sed quos plus ipsi amant, vel quorum sunt obsequiis deliniti vel dediti, vel pro quibus majorum quispiam rogaverit, & ut deteriora taceam, qui ut Clerici fierent, muneribus impetrarunt. Hoc autem pertinet ad acceptiorem personarum, quæ in talibus est grave peccatum."

3^{ium} fundamentum. Finis primarius beneficia instituendi fuit major DEI cul-

rus majusque Ecclesiarum bonum, finis autem secundarius bene meritum remuneratio; si autem digniores excludantur, uterque hic finis impeditur, & sic excludens contra fidelitatem ex officio debitam agit, cum Ecclesia huic vel illi potestatem providendi de beneficio eâ conditione commiserit, ut eâ tanquam fidelis dispensator secundum fines ab Ecclesia in erectione beneficiorum intentos utatur. Violatio autem fidei in re gravi ac ex officio debita peccatum mortale esse cognoscitur.

Quæres quarto. Quando alicui de beneficio provideri potest? R. Si beneficium per mortem vel naturalem vel civilem, vel alio modo vacat, primò congruentia est, ut tumulato Beneficiati corpore Ecclesia vacans alteri priùs conferatur. cap. bona memoria. 36. de elect. Ideo 1mo beneficium non vacans in casum mortis vel vacaturæ dari nequit. cap. 1. & 2. de concess. præbend. cap. detestanda. eod. in 6. Ne quis mortem alterius desiderare videatur.

2do. Quamvis olim beneficium vacaturum, sub conditione: si vacaverit, vel cum potuero, promitti poterat. cap. accedens. 14. de concess. præbend. Hodie tamen ne directè vel indirectè via ad vacaturas aperiatur, beneficium actu nondum vacans nec promitti, nec acceptari potest. cap. ne captanda. 3. de concess. præbend. in 6. Potest tamen aliquis sine præbenda recipi in Canonicum cum promissione, quòd ei præbenda proximè vacatura sit conferenda. cap. relatum. 9. de præbend.

3^{io}. Antequam beneficium vacet, à pa-

à patrono nec presentatio, nec promissio obligatoria de facienda presentatione ad beneficium vacaturum fieri potest. *cap. fin. de concessione præbend.*

4to. Quamvis Legatus Apostolicus beneficiorum resignationes recipere & beneficia conferre valeat. *Gloss. in cap. de liberatione. 4. §. prohibemus. de offic. Legati. in 6. verb. cuicumque.* Receptionem tamen resignationis beneficiorum, vel ipsorum collationem si vacaverint, in genere vel in specie alteri committere nequit. *cit. cap. de liberatione.* Ubi *Gloss.* hæc inquit: "Non potest (Legatus) resignationem committere uni, qui recipiat, & alteri, qui demum conferat; quia quâ ratione committendo hæc eidem daretur via ad vacaturas, eadem ratione committendo hæc diversis, & iste est casus specialis, quo possum per me, quod non per alium, contra *Regul. 69. de Regul. Jur.*"

5to. Episcopus licet suo Vicario Generali recipiendi resignationes & beneficia conferendi facultatem committere possit. *cap. fin. de offic. Vicar. in 6.* Personæ tamen singulari, nec ipsi Vicario de certo beneficio committere potest. *Gloss. loc. cit.*

6to. Procurator ad presentandum in specie ad beneficium sive per mortem, sive per renuntiationem, sive aliâs vacaturum constitui nequit. *Arg. cap. de liberatione.*

7tmo. Pœnæ beneficium nondum vacans impetrantis sunt: 1mo. Privatio communionis. *cap. 1. de concess. præbend.* 2do. Habetur ut fur & latro. *can. non furem. 10. caus. 7. q. 1.* 3tio. Infamia,

can. audivimus. 4. caus. 3. q. 2. Privatur honore & gradu Ecclesiastico. *can. imprimis. 7. §. quia ergo. caus. 2. q. 1. 4to.* Si beneficium illud, quod vivente altero obtinuit, postmodum vacare contigerit, illud obtinere non potest; ut enim quis eam nequit obtinere uxorem, cum qua vivente marito contraxit. *cap. 2. de eo, qui duxit in matrim. quam poll. per adult.* Ita nec potest habere Ecclesiam, quam vivente Beneficiato adulteravit. *can. sicut alterius. 39. caus. 7. q. 1.*

Quæres quinto. Intra quod tempus provisio de beneficio fieri debet? R. Ne propter diutinam vacationem in spiritualibus & temporalibus Ecclesiæ patiantur detrimentum. *cap. quoniam. 5. §. porro, ut lite non contest.* Intra tempus à jure statutum provisio fieri debet: 1mo. Defuncto Episcopo vel Prælato regulari perpetuo, Ecclesiæ Cathedrali vel regulari vacanti de novo Prælato intra tres menses est providendum. *can. postquam. 11. dist. 5. can. obeuntibus. 35. dist. 63. cap. ne pro defectu. 41. de elect. cap. dilectus. 12. de concess. præbend.*

2do. In cæteris Ecclesiarum sæcularium vel regularium Prælaturis vel beneficiis quibuscunque intra sex menses provisio fieri debet. *cap. de multa. 28. de præbend. cap. nulla. 2. de concess. præbend. cap. licet. 3. de suppl. neglig. Prælat.*

3tio. Similiter patronus Ecclesiasticus vacante beneficio intra sex, patronus autem Laicus intra quatuor menses presentare debent. *cap. unic. §. verum de jure patronat. in 6.*

4to. Hoc tempus trimestris, quadrimestris, & semestris à die habitæ scientiæ

tiæ vacationis de momento in momentum est numerandum. *cap. quia diversitatem. 5. de concess. preb.* Vel quo scire potuit, & debuit, Nec currit legitimè sive de jure, sive de facto impeditum, cum non imputari debeat ei, per quem non stat, si non faciat, quod per eum fuerat faciendum. *Reg. 41. de Reg. Juris. in 6.*

5to. Si is, ad quem de beneficio vacante providere spectat, intra tempus præfixum non providerit. *cap. licet. 3. de suppl. neglig. Prælat. cap. nulla. de concess. præbend.* Vel indigno notabiliter aut incapaci contulerit, gradatim ad Superiores fit devolutio, quibus iterum à die habite notitiæ currit semestre, nisi devolutio facta fuerit à patrono Laico, qui solum quadrimestre habet, fit autem cum onere & qualitatibus pro prima provisione requisitis devolutio.

Quæres sexto. Quot modis summus Pontifex alicui de beneficio providere potest? R. Duobus modis: Jure videlicet ordinario & extraordinario, Jure suo, hoc est, ordinario confert: 1mo. Beneficia suæ Diocesis, 2do. Vacantia in Curia Romana, 3tio. Beneficia ab ordinariis potestate exempta. *cap. fin. de renuntiat. 4to.* Ad summum Pontificem devoluta. Jure extraordinario confert beneficium extra Diocesium concedendo, vel promovendo Ordinarium, vel dando mandatum de providendo.

Quæres septimo. Quid circa rescriptum, per quod Papa beneficium confert, notandum? R. 1mo. Papa beneficia per signaturam & Bullam, ut vocant, confert, quamvis enim Papa solo verbo gratiam conferre possit. *can. institutionis.*

7. *caus. 25. q. 2.* Ex stylo tamen Curie gratia non expeditur, nisi per signaturam & Bullas. Signatura fit in charta, quæ supplicationem partis & Papæ concessionem continet: Bulla fit in membrana, cui sigillum rotundum appendet per modum Bullæ, sive sit plumbeum, sive aureum, sive argenteum. Per expeditionem Bullæ gratia est perfecta.

2do. Bulla vel rescriptum ad beneficia omnia, quæ Papam à concessione gratiæ dimovere, vel difficilem reddere potuissent, continere debet, aliàs gratiis contenta censetur subreptitia. *cap. postulasti. 27. de rescript. cap. gratia. 7. eod. in 6.* Illa autem, quæ sunt exprimentia vel sunt de beneficio, quod quis impetrare nititur, vel de eo, quod jam est obtentum.

3tio. De beneficio obtinendo sunt exprimentia: Qualitas beneficii, an sit curatum. *cap. cum in illis. 16. de præb. in 6.* An requirat residentiam. *cap. fin. de Cleric. non resident.* An sit sæculare vel regulare: an patronatum patrono Laico. *cap. cum de beneficio. 5. de præb. in 6.* Valor beneficii. An sit litigiosum. *cap. fin. 2. ut lite pendente. in 6.*

4to. De beneficio, quod impetratum jam habet, exprimi debet imprimis valor illius beneficii. *cap. ad aures. 8. cap. cum adeo. 17. cap. si proponente. 42. de rescript. cap. non potest. 21. de præbend. in 6.* Deinde memoranda illius beneficii qualitas. *cap. ad aures. Clement. 1. de præbend. in 6.* Demum exprimentum est beneficium, quo quis spoliatus, vel quod impetratum & collatum, sed per impetratum nondum est acceptatum.

4to. In rescriptis clausula, subreptionem ejusque suspicionem, non tamen falsitatem excludentes, adjici solent, quarum

1ma, per quam impetrans ad effectum gratiæ concessæ à censuris absolvitur, cum excommunicatus gratiam impetrandi capax non sit. *cap. postulastis. 6. de Cleric. excomm. cap. 1. de rescript. in 6.*

2da, quæ habentur expressa beneficia impetrantis. In vim hujus gratiæ subreptitia non est, quantumvis beneficia impetrantis in supplica non exprimentur, ex hoc tamen impetrans beneficia, si incompatibilia existant, retinere nequit. *cap. non potest. 21. de prebend. in 6.* Nec sanantur inhabilitas & vitia impetrantis. *Gloss. in Clement. si Romanus. 4. de preb. verb. validam.*

3tia: Ex motu proprio. Hæc clausula quamvis plenissimam faciat interpretationem juxta *cap. si pluribus. 24. de preb. in 6.* Et tollat omnem subreptionis suspicionem. *cit. Clement. si Romanus.* Nihil tamen contra jus commune operatur. *cap. si motu. 23. de prebend. in 6.*

4ta: Vel alio quovis modo vacet. Hæc est necessaria; quia aliàs si modo vacationis expresso beneficium non vacaret, gratia nulla foret.

5to. Rescriptum falsum præsumitur, si vel in ipsius tenore Bullæ, vel in charta, filo, vel stylo quidquam falsitatis deprehendatur. *cap. licet. 5. cap. quam gravi. 6. de crimine falsi.* Vel si aliqua ratura inveniatur. *cap. inter dilectos. 6. de fide instrument.* Si per scripturam intermediam aliquid sit additum. *cap. cum venerabilis. 7. de religios. domib.* Si data

non sit apposita. Juxta *L. 4. C. de divers. rescript.* Ibi: Si quæ beneficia personalia sine die & Consule fuerint deprehensa, autoritate careant, Si in constructione apertum sit vitium. *cap. ad audientiam. 11. de rescript. junct. gloss.*

Quæres octavo. Qualiter jure præventionis beneficium à Papa impetratur? *1mo.* Cum Pontifex cum omnibus Ordinariis in provisione de beneficiis vacantibus concurrat, jus præventionis est: si aliquis beneficium vacans à summo Pontifice impetravit, & alius idem beneficium postmodum impetret ab Ordinario, provisos à summo Pontifice præfertur, & econtra si quis vacans beneficium prius impetravit ab Ordinario, is præfertur postmodum impetranti à Papa. *cap. si à Sede. 31. de prebend. in 6.*

2do. Simili ferè modo Legati à latere in provincia, in qua legatione funguntur, jus præventionis habent, quod ad alios Sedis Apostolicæ Nuntios non extenditur. *cap. 1. de offic. Legat. in 6. junct. gloss. verb. ampliori.*

3tio. Si beneficium vacans eodem die à Papa & Ordinario conferatur, nec appareat, quæ collatio prius facta, potior est conditio possidentis. *cit. cap. si à Sede.* Quod si uterque possideat, potior est, qui primus possessionem cæpit, quod si neuter possideat, vel dubium sit, quis prior possederit, propter conferentis majorem prærogativam, cui Sedes Apostolica contulit, erit alteri præferendus. *cit. cap. si à Sede.*

4to. Factâ præsentatione à Patrono etiam Clerico, quamvis Papa Ordinarium conferendo præveniat, collatio præ-

præveniens in effectu præventionem non habet, quia hæc præsentatio à patrono facta vim habet electionis.

Quæres nono. Quid circa mandata Pontificia de providendo observandum? 2o. Mandatum de providendo est rescriptum summi Pontificis, quo alicui de beneficio vacaturo provideri mandat. *cap. mandatum. 38. Et seqq. de rescriptis. cap. executor. 4. de concess. præbend. in 6.* Hæc mandata de providendo sive omnes gratiæ expectatiæ sacris Canonibus sunt contraria, cum mortem alterius expectare faciant, ac variis artibus & circumflexibus ducant indignos ad beneficia exclusis dignioribus, ideo prohibita sunt in *Concil. Basiliensi*, & novissimè in *Trident. Sess. 24. de reform. cap. 19.* Quia tamen Papa & Curia Romana manus sibi ligari non permittit, circa rescripta beneficiorum observanda sunt sequentia:

1mo. Antiquitus Papa tribus modis ad beneficia vacatura literas dare solebat: imprimis dabat monitorias, quibus Ordinarios hortabatur, ut Ecclesiis idoneos, maximè verò eos, quos sine titulo ordinassent, præficerent. *cap. accepimus. 13. de atar. Et qualit.* Si hæ monitoriæ nihil efficerent, dabat deinde præceptorias, quibus iisdem Ordinariis, ad quos monitorias dederat, præcipiebat, ut impetranti beneficium vacans, & si nullum vacaret, primò vacaturum conferret. Hisce nihil operantibus addebantur demum executoriæ, quibus Pontifex executores deputabat, vel ut Ordinarios ad providendum cogerent, & dicebantur executores ad compellendum, vel qui recusantibus Ordinariis ipsi confer-

rent, & dicebantur executores ad providendum. Hi non solum conferebant. *cap. si Capitulo. 5. cap. si soli. 6. de concess. præbend. in 6.* sed etiam collationem Ordinario interdicebant, & beneficia collationi suæ reservabant. *cit. cap. si Capitulo.* De tribus his rescriptorum speciebus agitur in *cap. constitutus. 19. cap. Capitulum S. Crucis. 30. cap. ex insinuatione. 37. cap. literis. 39. de rescriptis.*

2do modo Pontifices Romani jure proprio & speciali Ordinariis collaroribus absolute mandant, ut beneficium proximè vacaturum impetranti conferant, & executoribus in mandato expressis potestatem tribuunt conferendi, si Ordinarii post præsentationem mandati legitime & suo tempore factam consensu negligant, aut reculent. *cap. si Apostolica. 22. de præbend. in 6.*

3tio. Communiter Canonistæ rescripta Pontificia in rescripta justitiæ & rescripta gratiæ dividere solent: Rescripta justitiæ dantur ad lites & justitiam administrandam. Rescripta gratiæ ad beneficia, dispensationes, &c. Attamen præsentia rescripta ad beneficia in rescripta justitiæ & rescripta gratiæ dividi possunt; quamvis enim omnia mandata de providendo gratiæ sint, eò quòd Papa per similes literas potius huic, quàm illi provideri velit, sunt tamen etiam quandoque justitiæ, quando scilicet concessionem talium literarum justitia exigit. Videatur *Gloss. in Extrav. Joannis XXII. de præbend.* Cum enim nihil justius sit, quàm initiatum sacris Ordinibus, & sine titulo ordinatum ab Episcopo suo consequi beneficium. *cap. 2. Et 4. de præbend.* Ideo
lire.

literæ, quæ dantur hujusmodi ordinatis ad beneficium, literæ justitiæ, vel *litera in forma communi* vocantur. Cùm enim ex hac causa, quòd Ordinarii his, quos ordinassent, beneficia non conferrent, originem literæ monitoriæ & præceptoris habeant, ideo rescripta, quæ ordinatis sine beneficio dantur, literæ in forma communi appellantur. Dicuntur etiam *litera in forma pauperum*, quia Clericis pauperibus sufficiens patrimonium & sustentationis titulum non habentibus conceduntur. Vocantur quoque *litera in forma secundum Apostolum*; quia earum fundamentum ex Apostolo est: *Qui altari servit, vivere debet de altari.* Ut refertur in *cap. cum secundum. 16. de præbend.*

4to. Rescripta gratiæ ad beneficia juxta stylum Curie varias habent formas: Alia sunt *in forma dignum*; alia *in forma gratiosa*. In forma dignum conditionem, si impetrans sit repertus idoneus, annexam habent. *Clement. unic. de offic. judic. delegat. junct. gloss.* Ideo Episcopus vel executor, ad quem diriguntur, in vitam & mores impetrantis, antequam ei provideat, inquirere debet, quod non fit, quando literæ *in forma gratiosa* expeditæ sunt, *arg. cap. accepimus. 13. de erat. & qualitat.* Aliæ appellantur literæ facultatis, si Papa Ordinario mandat, ut beneficium reservatum, vel alio modo sibi affectum personis conferat idoneis, *cap. dudum. 14. cap. quamvis. 38. de præbend. in 6.* Et quia per has Ordinarius jus suum recuperat, provisus vi harum literarum non Apostolicus, sed Ordinarii provisus est. *cap. cum aliquibus. 4.*

R.D. Schnorrenberg Instit. 7. Can.

de rescript. in 6. Cùm per literas gratiæ provisus apostolicè sit provisus. Demum alia sunt rescripta *in forma si neutri, si nulli, si alteri.* Hæc rescripta in litis eventum dantur, quando super beneficio vacante duo vel plures litigant, ut si ex fine litis appareat nullum collitigantibus jus competere, vel uni ex collitigantibus provideatur, & tunc sunt *in forma si alteri*, vel conferatur tertio vi literarum, *si neutri*, dum duo litigant, vel vi literarum, *si nulli*, dum plures, quàm duo litigant.

5to. Sub literis expectativis quælibet beneficia etiam dignitates, Canonicatus, &c. continentur. *cap. si soli. 6. de concess. præbend. in 6.* Pertinentia ad collationem Ordinarii, ad quem mandatum de providendo dirigitur, nisi sint certo modo excepta, uti excipiuntur 1mo beneficia sæcularia, si mandatum sit ad officium regulare, & e contra. *cap. cum de beneficio. 5. de præbend. in 6.* 2do beneficia summo Pontifici reservata. 3tio beneficia electiva. *cap. cum in illis. 16. de præbend. in 6.* Dummodo sint propriè electiva, quæ talia sunt, ut indigeant confirmatione, unde non comprehenditur Scholasteria, &c. 4to. Quæ diversi Ordinis, quàm impetrans. 5to. Post datas literas noviter erecta. *Clement. fin. de rescript. junct. gloss.* 6to. Quæ alio modo quàm per obitum, ut causâ permutationis, vacant. *cap. unic. de rerum permut. in 6.* 7mo ea, quorum collatio ex negligentia Episcopi ad Capitulum, devoluta. *Clement. si de beneficio. 5. de præbend. 8vo.* Quæ expressa & unita. *cap. cum accessissent. 8. de constitutionibus. 9no.*

Y

Quæ

Quæ sunt de mensa Prælati, *Clem. unic. de excessib. Prælat. 10mo.* Quæ ex consuetudine Ecclesiæ optioni sunt subiecta. *cap. fin. de consuetud. in 6. 11mo.* Quæ paterna, ne in beneficiis fiat successio. *cap. ad presentiam. 2. cap. ex transmissa. 7. de filiis Presbyt. 12mo* ea, quorum impetrans tempore dati mandati incapax fuit. *cap. si eo tempore. 9. de rescriptis. in 6.* Demum si collator unicum beneficium ad suam collationem pertinens habeat, quod beneficium monoculum appellatur. *Gloss. in Clement. 1. de præbend. verb. incerta.*

Quæres decimo. Quid circa reservationem beneficiorum observandum? *q. 1mo.* Reservatio est: alicujus beneficii Ecclesiastici vacaturi per habentem ad id potestatem ad se facta avocatio. Cujus effectus est, adimere jus conferendi Ordinariis; cum enim ordinarii Collatores sapius abuterentur jure collationis, plus deferentes carni & sanguini, quam justitiæ, utilitati & necessitati Ecclesiæ, ut Ecclesiis de viris pietate & literaturâ præstantibus provideretur, sub hoc prætextu Romani Pontifices reservationes introduxerunt. *Arg. Extrav. Execrabilis. de præbend. junct. gloss. verb. reservamus.*

2do. Solus summus Pontifex, & cum certis limitationibus Legatus de latere ejus beneficia reservare possunt. *cap. presentis. 3. cap. deliberatione. 4. de offic. Legat. in 6.*

3tio. Reservatio alia generalis, quando Papa sibi omnia beneficia tali modo vacatura reservat, ut beneficia, quæ vacant per adeptionem secundi incompatibilis. *Extrav. Execrabilis. de præbend.*

Quæ in Curia Romana vacabunt, beneficia Officialium summi Pontificis, beneficia Cardinalium, & quoties reservatio in corpore juris est clausa, vel per Extrav. vel per Regulam Cancellariæ inducta.

4to. Alia reservatio specialis, quando vel reservatur beneficii corpus, ut beneficium talis in tali Ecclesia, vel incertum in individuo, ut quod primò in tali Ecclesia vacaverit.

5to. Alia est reservatio expressa, alia tacita. Expressa fit per actum verbalem & expressum verbo: *Reservamus.* Tacita, quæ etiam affectio dicitur, est: cum Papa super dispositione alicujus beneficii semel apposuit manum, etiamsi provisio nulla fuerit, utpote incapaci & inhabili facta, vel quia subreptitia, vel alio laborans vicio; tunc enim beneficium summo Pontifici dicitur affectum, ita, ut inferiores omnes circa dispositionem hujus beneficii taliter sese intrmittere non valeant.

6to. Sede Apostolicâ vacante beneficia reservata quovis modo vacantia ab Ordinariis conferuntur; tunc enim omnes regulæ cessant reservatoriæ.

Quæres undecimo. Quæ beneficia in Germania sunt reservata? *q.* Attendenda sunt concordata inter Nicolaum V. Pontificem & Fridericum III. totamque Nationem Germanicam inita Anno 1447. vi quorum reservata sunt: *1no.* Beneficia quæcunque majora & minora, cum cura & sine cura, sæcularia & regularia, quæ vacant apud Sedem Apostolicam, seu in Curia, & sunt reservata per Extrav. *Execrabilis. Et: Ad regimen. de præbend.*

2do. Majores dignitates post Pontificales

cales in Cathedralibus, & principales dignitates in Ecclesiis Collegiatis.

310. Quælibet alia beneficia vacantia in mensibus Januario, Martio, Majo, Julio, Septembri & Novembri. Quoties autem vacante beneficio taliter reservato in his mensibus intra tres menses à die notæ vacationis in loco beneficii non apparuerit, quòd alicui de illo Apostolicâ dignitate provisum fuerit, ex tunc Ordinarius, vel alius, ad quem illius dispositio pertinebat, de illo libere disponendi habet facultatem.

Quæres *duodecimo*. Quid circa preces Cæsareas observandum? R. 1mo. Imperator Rom. neo-electus in quavis Ecclesia intra Romanum Imperium personam aliquam idoneam beneficiorum Collatoribus nominare potest, cui beneficium quocumque vacans vel proximè vacaturum conferre debeant. Hæc Imperatoris nominatio preces primariæ vocatur, vel quia cuiusvis juri nominandi, conferendi, vel præsentandi præferuntur, vel quia sunt veluti prima Cæsaris electi petitio. Ipsa persona à Cæsare nominata per preces precista appellatur. Hoc privilegio precum non tantum nominatus per Cæsarem gaudet, sed etiam nominatus per eum, cui illud jus nominandi per Cæsarem est concessum, cum de mandato alterius nominatus à mandante nominatus esse censeatur. Imò quia Cæsares tale nominandi jus Electoribus demandare solebant, ideo S. R. I. Electores ex consuetudine in omnibus Ecclesiis suæ Diocesis preces sibi arrogunt Electorales.

2do. Preces hanc habent originem:

Neo-electus Imperator de jure Canonico approbandus vel confirmandus est à summo Pontifice. *Juxta cap. venerabilem. 34. de elect.* Electus & approbatus à summo Pontifice eidem juramentum defendendæ Ecclesiæ Romanæ &c. præstabat, quo præstito à Pontifice coronabatur tertia coronâ aureâ, quâ ultimò Bononiæ à Clement. VII. Anno 1530. 24. Febr. Carolus V. coronatus fuit. Postmodum electi Imperatores summo Pontifici per solemnem legationem suam electionem solum indicarunt, qui præstito per Legatum juramento eandem approbare solebat, modò nec hanc solemnem pro approbatione legationem Imperatores Rom. mittere volunt: ideòque Curia Romana privilegium quoque precum, quod Rom. Imperatoribus post approbationem vel confirmationem dari solitum fuit, vult denegare.

3^{io}. Germani Canonistæ sustinent, quòd Imperator electus ante confirmationem à Papa acceptam preces dare possit, hoc nixi fundamento, quia quamvis spectato jure communi in Imperatorem electus ex sola electione jus & auctoritatem administrandi imperium non habeat, spectatâ tamen consuetudine, post divisum per hæresin imperium introductâ, Imperator electus statim imperium administrat, nec confirmationem à Pontifice petit: ideòque etiam privilegia & gratias Imperatoriæ dignitati ex consuetudine & Romanorum Pontificum indultis annexas, inter quas preces numerantur, concedendi obtinet potestatem.

4to. Cæsar preces primarias porrigendi,

di, seu personas idoneas nominandi præ quibusvis Collatoribus vel Collatricibus habet potestatem, quâcunq; illi vel illa dignitate præfulgeant, ad quâcunq; beneficia Ecclesiastica per S.R. Imperium ubilibet constituta, sive in Ecclesiis Cathedralibus, etiam Metropolitanis, Collegiatis vel aliis quibusvis Ecclesiis, sive sint curata, sive non, nisi excepta sint beneficia.

5to. Excipiuntur autem beneficia sequentia: 1mo. In Ecclesiis extra Roman. Imperium de facto constitutis, licet sint in territorio, quod olim ad Rom. Imperium pertinebat, preces locum non habent, & quamvis Collator in Germania domicilium habeat, si beneficia extra Germaniam existant, precibus haud sunt affecta. Econtra si Collator extra Imperium domicilium habeat, beneficia tamen saltem quatuor in Imperio, quorum collatio ad illum pertinet, preces recipere obligantur. 2do. Excipiuntur beneficia juris patronatus Laici. 3tio. Beneficia manualia. 4to. Beneficia ex causa permutationis vel resignationis simplicis in manus Papæ vacantia. 5to. Beneficia post preces Cæsareas erecta. 6to. Beneficia ad duorum collationem spectantia, si preces ad unum sunt directæ. 7tmo. Beneficia incorporata & unita. 8vo. Beneficia regularia. Hanc exceptionem quidam probant hoc fundamento: Beneficia regularia vel sunt talia ex natura sua, quâ videlicet Statum Religiosum requirunt, vel præsupponunt, ut Abbacia, vel Præpositura Regularis, Monachatus, & hæc sub precibus non cadunt Cæsareis, ut patet ex praxi & consuetudine; Im-

perator enim electus Prælatos vel Præfectos in Monasteriis non nominat; vel sunt beneficia regularia solum ex fundatione, vel longæva præscriptione, quæ Professionem Religiosam per se non requirunt; sed nec ad hæc Imperator per preces nominare solet, ne Religiosam turbet disciplinam, sed totam dispositionem Prælati & Superioribus Ordinis relinquit. 9no. Preces in dignitatibus majoribus post Pontificalem in Cathedralibus, & in principalibus dignitatibus Ecclesiarum Collegiatarum locum non habent. Quæ autem majores sint dignitates, ex praxi & consuetudine locorum cognosci debet: in Germania majores dignitates in Cathedralibus, & principales in Collegiatis sunt Decanatus & Præpositura, & cum privilegium à Paulo V. Ferdinando II. datum utatur numero plurali: *Post Pontificatum majores*, videtur, quod neque Præpositura neque Decanatus precibus gravari possint. 10mo. Preces in pluribus beneficiis ad eundem Collatorem pertinentibus locum non habent; non enim Cæsar eundem Collatorem per preces bis gravare intendit, quare si nominatus à Cæsare ad primum vacaturum primum vacans negligat, secundum petere nequit, sed gratia Cæsaris est extincta. 11mo. Preces cum, qui non habet jus conferendi saltem quatuor beneficia, non gravant Collatorem.

6to. Potest Imperator vel simul, vel successivè unum per preces nominare ad diversos Canonicatus in diversis Ecclesiis, & tunc acceptione unius in una Ecclesia cæteræ nominationes in aliis Ecclesiis extinguuntur.

tinguuntur; neque enim ideo plures nominationes ejusdem personæ ad diversas Ecclesias à Cæsare fiunt, ut unus plura adipiscatur beneficia, sed ut citius nominato provideatur. Cæsar quoque eisdem personæ novas preces post primæ nominationis vel gratiæ extinctionem concedere potest, cum per hoc nec Sedi Apostolicæ, cujus non interest, cui fiat collatio, neque Collatoribus Ordinariis, qui semel tantum gravantur, neque juris dispositioni ratione pluralitatis beneficiorum præjudicetur.

7^{imo}. Postquam Imperator uni preces dedit, eas revocare ac alterum nominare potest, quia quamvis, qui semel præsentavit, variare non possit, cum præsentatus jus ad beneficium vacans per præsentationem acquirat, in beneficio tamen vacaturo non jus per preces, sed solum jus ad implorandum Executoris officium acquiritur.

8vo. Si preces concessæ ob mortem v. g. præcistæ effectum non sint sortitæ, Imperator alium nominare potest; quan-

do enim actus secundum intentionem disponentis effectum non habet, ad unum actum non restringitur, quare si præcista gratiam non admittat, Cæsar eam libere alteri conferre potest, donec preces plenum sortitæ sint effectum.

9no. Ut preces facilius habeant effectum, Cæsar in concessione earum Executorem nominare solet, qui in Ecclesiastica dignitate constitutus, vel Ecclesiæ Cathedralis Canonicus. Isti autem Executores Subexecutores constituere valent, cum delegatam à Papa, ex cujus privilegio Cæsar Executores nominat, habeant jurisdictionem. Mortuo Executore, alium Imperator nominare potest.

10mo. Nominatus ad beneficium per preces illud intra mensem à tempore, quo ipsi vacatio beneficii innotuit, numerandum petere debet.

11mo. In privilegio Pontificio preces Cæsareas concedente quibuslibet juribus contrariis, Regulis Cancellariæ, Concordatis Germaniæ, & quibuscunque privilegiis ac consuetudinibus derogatur.

S. Tertius.

Quâ formâ, & modo Beneficia acquirantur.

Quæres *primo*. Quâ formâ de beneficio facienda provisio? *2^a*. In provisione parochialium præscripta est forma à *Concil. Trident. Sess. 24. de reform.* De qua alibi. Beneficiis simplicibus nulla specialis forma est præscripta, solum si quæntes requiruntur conditione: *1mo* debet esse gratuita *2do* integra, *3^{io}*

4to non subreptitia. *5to* publica. *6to* probabilis.

1mo debet esse gratuita, sine omni ambitu & largitione. *can. ordinationes. caus. 1. q. 1. can. 1. 2. 3. 4. 5. can. fin. caus. 1. q. 3. cap. 1. 2. 3. de simon.* Non debent intervenire preces, obsequia, aliæque humana gratia. *Gloss in cap. tuam. 10. de*